

4. Куртэн, А. де Новый трактат о вежестве, принятом во Франции среди добропорядочных людей / А. Куртэн // Искусство частной жизни. Век Людовика XIV / М. Неклюдова. — М.: ОГИ, 2008.
5. Наставление знатному молодому господину, или Воображение о светском человеке. — СПб., 1778.
6. О государственном правлении и разных родах оного, из Энциклопедии. СПб., 1770.
7. Скюдери, М. де Беседы на разные темы / М. Скюдери // Искусство частной жизни. Век Людовика XIV / М. Неклюдова. — М.: ОГИ, 2008.
8. Boissy, L. de Le Francais a Londres, comedie en un acte et un prose. Représentée pour la premiere fois en 1727 // Theatre de Boissy. — P., 1822.
9. Courtin, A. de Nouveau traité de la civilité qui se pratique en France / A. Courtin. — P., 1672.
10. Chétardie, J. T. de Instructions pour un jeune seigneur, ou l'idee d'un gallant home / J. T. Chétardie. — P., 1683.
11. Faret, N. L'honnete home ou l'Art de plaire à la cour / N. Faret. — P., 1630.

Лариса Йолкіна (Київ)

ПРОБЛЕМА ВПЛИВУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ Й ФОЛЬКЛОРУ НА РОЗВИТОК СЛОВЕСНОГО МИСТЕЦТВА РОСІЇ У XVI–XVIII СТОЛІТТЯХ В НАУКОВІЙ РЕЦЕПЦІЇ В. ПЕРЕТЦА

На кожному етапі розвитку національної літератури виникають нові з'явища, які стають основою або служать поштовхом для народження інших. Відомо, що на розвиток національної літератури певним чином упливають сусідні літератури. Наприкінці XIX — на початку XX ст. з'явилася низка наукових праць Володимира Перетца, у яких автор простежує українсько-російські взаємини в царині літератури й фольклору, а також розкриває взаємовпливи в слов'янських літературах у давні часи. Зокрема, відомими стали його ґрунтовні дослідження «Ляльковий театр на Русі» (СПб., 1895) «Малоросійські вірші й пісні» (СПб., 1899), «Історико-літературні дослідження і матеріали» (СПб., 1900).

У ході досліджень поетичних, народних текстів В. Перетц звернув увагу на подібність між українськими і сербськими творами. Спроба дослідити кілька пісенних сюжетів не дала бажаних результатів, отож науковець дійшов висновку, що для об'єктивного порівняльного аналізу писемних пам'яток необхідно здійснити своєрідну «археологію пісенної поезії» [5, I]. В. Перетц вважав, що джерелом для вивчення історії російської поезії, у тому числі й народної пісні, є збірки старовинних псалмів та кантів. Саме вони, на переконання вченого, дають підстави робити наукові висновки щодо історії деяких пісенних сюжетів та їх обробок. Відомо, що значну частину таких пісень дослідив О. І. Соболевський у ґрунтовній багатотомній праці «Великоруські народні пісні» [6].

В. Перетц констатував, що джерела російської літератури своїм корінням сягають давньої віршованої творчості, «яка зародилась у південно-західній Росії, імовірно, уже в половині XVI століття» [5, II]. У ході виснування такої думки дослідник проаналізував здобутки української літератури у сфері віршування, зокрема в праці «Малоросійські вірші й пісні» увагу дослідника

привертає творчий доробок Герасима Смотрицького та писання Андрія Римші. Твори другого різняться досконалою формою, мовною своєрідністю й певним чином свідчать про глибоку ознайомленість останнього з польською літературою. Великий пласт поезії Андрія Римші (за походженням білорус, імовірно, що освіту здобув в Острозькій школі) розглядається як такий, що мав вплив на розвиток не лише малоросійського письменства, а й поезії великоросів.

Дослідження сучасних літературознавців розкривають не лише високий поетичний хист Римші, а й визначають вагомість його перекладницьких текстів, зокрема польськомовного перекладу латинського тексту О. Поляка «Хорографія або Топографія Святої землі», виконаний А. Римшею. Так, у дисертації «Еволюція хождений в восточнословянских литературах XII — XVIII вв.» Елла Дюкова подає свідчення щодо популярності роботи кальвініста А. Римші в Росії й доходить висновку, що ідея паломництва й відповідний літературний жанр сприяли зближенню представників різних конфесій: католиків, православних, протестантів.

Водночас у цій праці дослідниця зауважує, що тексти А. Римші були якісними й мали вплив на розвиток не лише української та білоруської, а й російської літератур. Е. Дюкова зазначає: «Переклад Римші мав запит навіть у Росії, де виникли російськомовні відтворення його тексту. Перекладні «подорожники», створені в «західноруському краї», були покладені в основу паломницьких творів, які створювались у XVI, XVII стст. з ініціативи російського царя в Москві» [1, с. 7].

Такі дослідження підтверджують слушність думок, висловлених В. Перетцом ще наприкінці XIX ст., стосовно українського впливу на розвиток російської літератури, та розвивають його припущення про те, що саме через українську літературу досягнення польських митців часто ставали поштовхом для розвитку окремих явищ у російській літературі.

У першому томі праці «Історико-літературні дослідження і матеріали» лише частково розкривається питання про вплив української (малоросійської) поезії на розвиток російської (великоруської) літератури. Однак дослідникові вдалося проаналізувати окремі вірші, класифікувати їх. Він простежив історію побутування окремих сюжетів українських пісень на російському ґрунті, розглянув форми пісень та народну символіку. Цей том містить підрозділ «Початок штучної поезії в Росії. Дослідження про вплив малоросійської віршованої й народної поезії XVII — XVIII стст. на великоруську. До історії Богогласника». Уже сама ця назва констатує наявність українського впливу на російську поезію.

Поглиблюючи дослідження віршової форми при визначенні міжлітературних впливів, В. Перетц у частині «З історії російської пісні» праці «Історико-літературні дослідження і матеріали» здійснює екскурс з теорії віршування Київської Русі, наближаючись поступово до «малоросійських» досягнень в царині «еллінських» форм та силабіки. Розглядаючи теоретичні й практичні надбання українських науковців і поетів другої половини XVI — початку XVII ст. (зокрема праці Лаврентія Зизанія та Мелетія Смотрицького), В. Перетц

чітко визначає, що «на початку XVII ст., до двадцятих років його, більшість малоросійських поетів пишуть уже правильні силабічні вірші, за виключенням небагатьох, які віддавали перевагу римованій прозі, або не вміли вкласти текст у межі 11- чи 13-складового вірша» [5, с. 12], як, наприклад, у творі «Ключ царства небесного» (1587), присвяченому князю Олександру Острозькому, у якому чергуються віршорядки на 13, 12 і 11 складів (13, 13, 11, 12). Хоча вони й нерівноскладові, та все ж близькі до основного розміру популярного в ті часи в Україні. Зовсім інші зразки віршування вбачає науковець у творах «Лемент дому княжат Острозьких» (1603), «Перла Многоцінні» (1646) Кирила Транквіліона, «На Різдво Бога і Спаса нашого...» (1616) Памви Беринди, у текстах Кассіяна Саковича. Це засвідчує подальший розвиток версифікації в українській літературі наступних періодів.

Ці версифікаційні досягнення поступово трансформуються в російській літературі, що дослідник доводить, фіксуючи окремі зразки віршових текстів.

Так, на зразках творчості Григорія Сковороди В. Перетц демонструє те, як популярні в народі твори перероблялись в українській пісенній творчості, а потім і в російській. Досить частими є випадки, коли тексти зберігали головну думку, форму і навіть перші рядки оригіналу, але далі за тими рядками здебільшого слідував зовсім новий текст. Зокрема, «Пісня на Різдво Христове про бідність, у запитаннях і відповідях» має такий початок:

- В. *«Пастыри мили!*
Гдѣ вы днесь были?
Гдѣ вы бывали,
Что вы видали?»
- О. — *«Грядемъ днесь из Вифлеема,*
Из града уничиженна,
Но днесь блаженна» [5, с. 238].

Цей кант дослідник розглядає як своєрідну переробку перекладу з польського відомого за багатьма списками вірша. У сучасному Г. Сковороді варіанті початок звучить так:

- Pasterze mili,*
Coście widzieli?
Widzieliśmy maleńkiego?
Jezusa narodzonego?
Syna Boskiego [5, с. 238].

Далі постають запитання про умови побуту новонародженого й те, чим харчуються мешканці того дому. Порівняння цих двох текстів указує на їх тісний зв'язок. Автор дослідження наводить низку інших прикладів, які свідчать про «процес вироблення нових штучних пісень зі старого матеріалу на ґрунті малоросійської літератури XVIII ст.» [5, с. 240].

Аналізуючи російські й українські збірки пісень, дослідник виявив багато таких, у яких збігаються не лише сюжети, а й деякі мовні форми й розміри, що вказує на їх запозичення.

При вивченні рукопису Імператорської Публічної Бібліотеки Q — XIV № 141, у якому «поміщено слідом за духовними псалмами кілька віршів світського змісту з ознаками польського чи малоросійського походження ...

Перша елегія — звичайного в малоросійській штучній і народній поезії розміру [(4 + 4) + 6]» [5, с. 226]. З метою унаочнення дослідник уміщує повний текст твору, розкриваючи титла й знімаючи надрядкові знаки. Ми ж цитуємо уривок:

*Во печали во великой
всегда пребываю,
По себѣ, милое сердце,
тяжко въздыхаю* [5, с. 226].

Окремі пісні цього ж рукопису мають розмір [6 + 6] + [(4 + 4) + 6], що повністю збігається з українськими піснями «Ой за гаєм, гаєм зелененьким // там орала дівчинонька воликом чорненьким» та «Казав мені батько, щоб я оженився, по досвітках не ходив, та й не волочився».

У багатьох випадках свідченням запозичення є «малорусизми». Так, у цитованій поезії дослідник виокремлює низку відповідних епізодів: «забыти тебѣ», «презлична», «у мене», «мене», «дѣть» [5, с. 226].

У зв'язку з тим, що українські псалми і канти мали специфічні «мовні звороти» та «риторичні порівняння» [5, с. 226–227], В. Перетц виокремлює їх наявність і у російському тексті та робить висновок, що на обробку світської пісні впливають певним чином і духовні тексти. Так, для співставлення з цитованим текстом він подає уривок з різних псалмів і пісень:

*О прекрасная царице,
Златая Дияна...* (Псалом на Покров пресв. Богородиці) [5, с. 226];

*О Діанно всѣхъ моцнѣйша,
Монархия найславнѣйша* (Псалом на Успіння) [5, с. 227];

*Земныхъ краснѣйшая Діанна,
Параскевою названа...*

Радуйся Панно, Свята Діанно...
(Пісня про св. великомуч. Параскеву) [5, с. 227].

Зазначену подібність В. Перетц пояснює тривалим «шкільним впливом», хоча й не заперечує можливості усної передачі. Одним з аргументів на доказ причетності шкільного впливу є «пом'якшення полонізмів і малорусизмів» [5, с. 227].

Серед досліджуваних творів знаходимо й жартівливу пісню про комара, яка у своїх переробках популярна й сьогодні. Російський варіант цієї пісні зберігає значну кількість «малорусизмів». Популярною в ХІХ ст. була пісня «Что ж я кому виноват, за что погибаю», яка містить так багато «малорусизмів» та типових для українських текстів рим, що походження її не виникає сумніву.

На підставі аналізу української поезії в польських джерелах В. Перетц вивчає вплив окремих польських текстів на розвиток російської поезії. Дослідник розглянув ставлення московської влади до пісні та окреслив значення появи в Росії українських музикантів, органістів і співаків. Активній діяльності цих митців всіляко сприяв патріарх Никон. Значний спротив цьому чинили старообрядці, творчість яких В. Перетц також досліджує у праці.

Дослідник спостерігає за проникненням у Московську Русь не лише української поезії, а й «шкільної, простонародної, духовної і світської» творчості, засвідчуючи завоювання нею все більшого статусу [4, с. 59]. Автор констатує проникнення театру-вертепу «до Сибіру разом з діяльністю вихідців

з Малоросії» [4, с. 69]. Так, у VI частині праці «Ляльковий театр на Русі» В. Перетц зазначає: «Хвиля південно-руської освіченості, яка хлинула в Москву й розлилася по всій Великій Росії, принесла з собою зразки шкільної драми й ознайомила з ними великоросів. Ця хвиля дійшла й до Сибіру, куди занесена була архієреями з південноросів (майже всі кафедри на початку XVIII століття посіли, через брак освічених людей, вихованці Київської Академії, які принесли в керовані ними єпархії звичаї і традиції своєї almae matris)» [3, с. 73].

На підтвердження сказаного дослідник подає приклади зафіксовані у працях Морозова [2]. Зокрема згадує він про Філофея Лещинського, який полюбляв театральні дійства, сам здійснював постановки й скликав глядачів дзвонами. Подібну любов до таких дійств зберіг і його наступник: «Академік Гмелін зафіксував у своїх записах про подорож до Сибіру детальну вістку про виставу, яку він бачив у Тобольську на Пасху 15 квітня 1734 року» [3, с. 74].

В. Перетц засвідчує, що елементи вертепу зафіксовані й в Іркутську в другій половині XVIII ст.

Науковець зазначає, що сибірський вертеп, імовірно, зовні не відрізнявся від українського, але мав свої особливості тексту. «Носили по домівках вертеп семінаристи, приказні й показували його за плату від 5 до 30 копійок, зважаючи на кількість ляльок, яких бувало від 30 до 60, при цьому чорти особами, що наймали театр, цінувалися найбільше і їх кількість відзначалась окремо» [3, с. 74]. Новим елементом у сибірському вертепі була сцена повернення царя Ірода після смерті, але вже в труні, за якою йшли його дружина й дочка. Після похорону жінки поверталися й сідали на трон. У цей час з'являвся кавалер, який починав танок з дочкою Ірода під пісню: *«О, коль наше на семь свѣтъ житіе плачевно // И коль скоро, и коль кратко, аки однодневно...»* [3, с. 74]. По завершенню танцю з'являвся мудрець або генерал і кликав до танцю жінку Ірода. Далі танцювали дами і кавалери, після чого арлекін сповіщав про завершення вертепу. Опісля, за свідченням М. Польового, на працю якого й посилається В. Перетц, інколи самими вертепниками розігрувалася пантоміма. Науковець апелює й до спогадів Н. Щукіна, який зафіксував розігрування після вертепного дійства комедії. Свідчення Н. Щукіна віддзеркалюють враження, яке справляли псалми, що співалися у вертепі. Співвіднівши зібрану з джерел інформацію, дослідник зробив висновок, що жартівливо-комедійна частина вертепу не була популярною серед священиків і публіки, оскільки, імовірно, мешканцям цього краю не були цікаві історії з українського чи польського побуту, а щось своє творити вони не могли через заборону з боку духівництва. Така заборона також була зафіксована в спогадах Н. Щукіна: «Вертеп заборонений за наполягання одного з колишніх архієреїв, родом білоруса» [7, с. 392].

Те, що сибірський вертеп значно відрізнявся від малоросійського народного вертепу, привело В. Перетца до думки, що джерела цього жанру в Росії ховаються в шкільній драмі. Російський вертеп, на думку вченого, поступово зникає через байдужість населення та відповідні заборони, але частково залишає по собі «окремі канти і псалми, які співають під час колядування в тих місцевостях, у яких ще не зник цей звичай» [3, с. 78].

Різні джерела засвідчують присутність українських бандуристів та співаків при російському царському дворі. В. Перетц значну увагу приділив аналізу репертуару цих виконавців та фіксації текстів українських авторських і фольклорних творів у джерелах XVIII ст.

Дослідником проаналізовано і специфіку записів українських текстів у російських джерелах, виявлено світські українські елементи в російських збірниках другої половини XVIII ст.

Серед жанрів українських пісень у російському репертуарі значне місце посідають пісні-пародії («Пісня про комара», «Пісня про тещу й зятя» тощо), ліричні пісні («Броду-броду-броду», «Заболіла буйна голівонька» тощо). Науковець визначає шляхи передачі творів і головні особливості їх переробок у релігійній та світській поезії.

Отже, можемо констатувати, що у своїх наукових працях В. Перетц детально аналізує версифікаційну систему XVI — XVIII стст. в Україні, визначає особливості творів тих митців, які започатковували цю справу в національному письменстві, спираючись на досвід польської літератури. Значна увага приділена взаємовпливам літератур, визначено домінування силабічної системи віршування, народнопісенного розміру, який якісно вирізняє українську поезію, проаналізовано збіги в текстах на змістовому й формальному рівнях. В. Перетц дійшов висновку, що низка відомих російських авторських текстів походить з польської та української літератур, а інколи український варіант стає «посередником» між польською та російською літературами.

Література

1. Дюкова, Э. Ю. Эволюция хождений в восточнославянских литературах XII — XVIII вв.: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.03 / Э. Ю. Дюкова. — Минск, 2010. — 24 с.
2. Морозовъ, П. О. История русскаго театра: До половины XVIII столетія / П. О. Морозовъ. — СПб.: Типографія А. М. Котоміна, 1889. — 450 с.
3. Перетць В. Н. Кукольный театр на Руси: Историческій очеркъ / В. Н. Перетць. // Отдѣльный оттиск изъ «Ежегодника Императорскихъ театровъ» сезона 1894–1895 гг. — СПб.: Типографія Императорскихъ СПб театровъ, 1895. — 107 с.
4. Перетць, В. «Малоросійські вірші і пісні у записах XVI — XVIII ст.» / Володимир Перетц. — СПб: Типографія Императорской Академіи Наукъ, 1899. — Т. I. — 84 с.
5. Перетць, В. Н. Историко-литературныя изследованія и матеріалы / В. Н. Перетць. СПб.: Типографія Ф. Вайсберга и П. Гершунина, 1900. Печатано по определению Историко-Филологическаго факультета Императорскаго С.-Петербургскаго Университета. — I–IV.— Т. 1: Изъ истории русской песни. Ч. 1: Начало искусственной поэзіи въ Россіи. Изследованія о вліяніи малорусской виршевой и народной поэзіи XVI–XVIII в. на великорусскую. Къ истории Богогласника. — 425 с.
6. Соболевский, А. И. Великорусские народные песни: у 7 т. / А. И. Соболевский. — СПб., 1896. — Т. 1. — 1895. — XII, 628 с.; Т. 2. — 1896. — XVI, 588 с.; Т. 3. — 1897. — XVI, 512 с.; Т. 4. — 1898. — XXVI, 722 с.; Т. 5. — 1899. — XVI, 644 с.; Т. 6. — 1900. — XVI, 544 с.; Т. 7. — 1902. — XX, 708 с.
7. Щукинъ, Н. Вертепъ / Н. Щукинъ // Вѣстник Русскаго Географическаго Общества. — 1860. — Ч. 29. — № 7. — С. 32–36.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ

**СЛАВЯНСКІЯ ЛІТАРАТУРЫ
Ў КАНТЭКСЦЕ СУСВЕТНАЙ:
да 900-годдзя Кірыла Тураўскага
і 200-годдзя Тараса Шаўчэнкі**

Матэрыялы XI Міжнароднай навуковай канферэнцыі

Мінск, 24–26 кастрычніка 2013 г.

У дзвюх частках
Частка 2

МІНСК
РІВШ
2013

УДК 821.16.09(06)
ББК 83.3(0)41я431
С 47

Рэкамендавана
саветам філалагічнага факультэта
(праатакол № 3 ад 21 лістапада 2013 г.)

Рэцэнзенты:

доктар філалагічных навук, прафесар *І. В. Саверчанка*;
кандыдат філалагічных навук, дацэнт *П. В. Васючэнка*

С 47 **Славянскія** літаратуры ў кантэксце сусветнай: да 900-годдзя
Кірыла Тураўскага і 200-годдзя Тараса Шаўчэнкі : матэрыялы
XI Міжнар. навук. канф., Мінск, 24–26 кастр. 2013 г. У 2 ч. Ч. 2 / пад
рэд. Т. П. Казаковай. – Мінск : РІВШ, 2013. – 408 с.
ISBN 978-985-500-707-5.

У зборнік увайшлі артыкулы, прысвечаныя актуальным праблемам сучаснай літаратуразнаўчай і лінгвістычнай навукі, літаратурнай і моўнай адукацыі: літаратурная спадчына Кірыла Тураўскага і тэндэнцыі развіцця старажытнай і новай беларускай літаратуры; творчасць Тараса Шаўчэнкі і дыялог славянскіх літаратур; нацыянальная карціна свету ў літаратурнай класіцы, міфалогіі і фальклоры; праблемы рэцэпцыі і інтэрпрэтацыі літаратурнага тэксту, традыцыі і наватарства ў сучасным літаратурным працэсе; мастацкі тэкст у лінгвістычным і метадалагічным дыскурсе.

Адрасуецца навукоўцам, студэнтам і выкладчыкам УВА, а таксама ўсім, хто цікавіцца развіццём славянскіх літаратур.

УДК 821.16.09(06)
ББК 83.3(0)41я431

ISBN 978-985-500-705-1
ISBN 978-985-500-707-5 (Ч. 2)

© Афармленне. ДУА «Рэспубліканскі
інстытут вышэйшай школы», 2013

ЗМЕСТ

СЕКЦЫЯ 5

Руская літаратура ў міжкультурным дыялогу

<i>Ивинский А.</i> Литературная политика Екатерины II: к вопросу о французских подтекстах журнала «Всякая всячина»	3
<i>Йолкіна Л.</i> Проблема впливу української літератури й фольклору на розвиток словесного мистецтва Росії у XVI–XVIII століттях в науковій рецепції В. Перетца.....	8
<i>Яницкая С. Ю. Н. Тынников</i> о жанре романа в русской поэзии	14
<i>Кистанова А.</i> Жанровые диффузии одической поэзии М. Муравьева	18
<i>Зіневич Л., Красавіна В.</i> Образ українського козацтва в історичному дискурсі XIX століття (на матеріалі історичної прози М. Гоголя та П. Куліша)	23
<i>Пілат К.</i> Смеховая культура і яе выяўленне ў прозе Якуба Коласа і Мікалая Гоголя	29
<i>Кузнецова Д.</i> Лунный код в изображении А. Блока в очерке З. Гиппиус «Мой лунный друг»	31
<i>Глазман Л.</i> Созидание человеком себя и мира в рассказах Л. Н. Андреева	34
<i>Горбачев А.</i> Конфликт в «Маленькой трагедии» А. С. Пушкина «Скупой рыцарь»	39
<i>Шпаковский И.</i> Рассказ «Иоанн Рыдалец» И. Бунина в контексте агиографических традиций	44
<i>Крикливец Е.</i> Категория художественного времени в прозе В. Астафьева и В. Козько	48
<i>Барысюк Т.</i> Нацыянальныя вобразы свету і чалавека ў паэзіі Яўгенія Еўтушэнкі (1986–1995 гады).....	52
<i>Симонова Т.</i> Новые тенденции в современной художественной документалистике	58
<i>Тверитинова Т.</i> Усадебный текст в творчестве Б. Акунина.....	63
<i>Скоропанова И.</i> Полинациональный дискурс в цикле романов Хольма Ван Зайчика «Плохих людей нет (Евразийская симфония)»	67
<i>Кабылкова А.</i> Проблема личной ответственности в рассказах В. Н. Крупина «Женя Касаткин» и Лян Сяошэна «Лейка»	72
<i>Толчикова Л.</i> Философские аспекты бытия в поэзии И. Журбина	75
<i>Серёда И.</i> Творчество В. Маканина за рубежом	80

СЕКЦЫЯ 6

Актуальныя праблемы развіцця замежнай літаратуры

<i>Комаровская Т.</i> Истоки феминизма: роман Джейн Смайли «Частная жизнь»	86
<i>Гронская В.</i> Новая інтэрпрэтацыя жаночых персанажаў сярэднявечнага эпасу ў «Нібелунгах» Морыца Рынке.....	89
<i>Сенькова О.</i> Чеховские традиции в «Новой Дrame» Гарольда Пинтера.....	92
<i>Халипов В.</i> Образ советского Минска в романе Стивена Кинга «22/11/63».....	97
<i>Ламеко Н.</i> Художественное своеобразие сборника рассказов Леонгарда Франка «Человек добр».....	100
<i>Первушина Л.</i> Музыкальный компонент в творчестве Дойны Галич Барр: романы «Колокола и ветер», «Дом разбитых зеркал»	105
<i>Позняк Е.</i> История России в творчестве Ярослава Гашека	110
<i>Хайдер А.-Г. Х. М.</i> Сравнительный анализ пьес А. П. Чехова «Вишневый Сад» и Б. Шоу «Дом, где разбиваются сердца».....	113
<i>Гинак Е.</i> Проблема художественного освоения действительности в романе У. Эко «Баудолино».....	117
<i>Велюго О.</i> Гендерная идентичность субъекта любовного дискурса в романе И. Макьюэна «Сладкоежка»	122
<i>Шахназарян Н.</i> Интерпретации классического текста («Кристабель» С. Т. Колриджа).....	127
<i>Разумовская О.</i> Ревизионистское прочтение романа Шарлотты Бронте «Джейн Эйр» в современной англоязычной прозе	132
<i>Хоха С.</i> Гипотеза о трагическом будущем человечества в повести Уильяма Голдинга «Повелитель мух».....	136
<i>Кучеровская-Марцевая В.</i> Образ писателя в творчестве Антонио Табукки	141
<i>Барысеева А.</i> Феномен «рэальнага вымыслу» ў раманах Э.-Э. Шміта «Евангелле паводле Пілата» і Л. Рублеўскай «Сутарэнні Ромула»	146
<i>Завадская А.</i> Межтекстовые отношения фрагментов Библии и романа М. Турнье «Каспар, Мельхиор и Бальтазар»	150
<i>Климович Е.</i> Ограничение и клинамен в эстетике УЛИПО	153
<i>Ленькова О.</i> Эпистолярный роман в белорусской и французской прозе рубежа XX–XXI веков: попытка типологического анализа.....	156
<i>Абрасім Д.</i> Апавядальная спецыфіка пражайчнага цыкла Бруна Шульца «Цынамонавыя крамы»	161

Вострыкава А. Адметнасць гістарычнай прозы Ёзафа Томана
(на прыкладзе рамана «Пасля нас хоць патоп») 166

СЕКЦЫЯ 7

Праблемы рэцэпцыі і інтэрпрэтацыі літаратурнага тэксту

Просалова В. Украінскі поетичні версіі карціны Арнольда Бекліна
«Острів мертвих» 171

Рагачэўская М. «Ацялесненая свядомасць» у творах пра вайну: новыя
магчымасці рэцэптыўнага аналізу тэкста (на прыкладзе «Дарогі прыві-
даў» П. Баркер і «Цынкавыя хлопчыкі» С. Алексіевіч)..... 175

Ліпніцкая І. Рэцэпцыя мандрівнага сюжэту про запродаж душы чортові
у баладі П. Гулака-Артемовскаго «Твардовський»..... 181

Ягушкіна В. Художня рэцэпцыя історычных балад у ліроепосі
М. Костомарова..... 186

Кавальчук В. Рэалізацыя культурна-ментальнай апазіцыі «Свой – чужы»
ў аповесці В. Быкава «Трэцяя ракета»..... 190

Забалотная І. Янка Брыль і Алесь Адамовіч у выяўленні канцэпту
«вайна»: універсальны і нацыянальны кантэкст 194

Гук Е. Концепцыя аўтара і героя в романе Веслава Мысливского
«Голый сад» 198

Лыніша В. Аповесць Васіля Быкава «У тумане» і яе экранізацыя 203

Часнок І. Раман М. Гарэцкага «Віленскія камунары» ў асэнсаванні
даследчыкаў беларускай літаратуры..... 207

Хмяльніцкі М. Рэцэпцыя асобы і творчасці С. Пясецкага ў Беларусі:
праз межы і ідэалагічныя кардоны..... 212

Раішэтнікава Н. Чалавек у эстэтычнай сістэме Карэла Кластэрмана 216

Шода М. Януш Корчак «Кароль Мацюсь Першы»: праблемы пераства-
рэння і адаптацыі 219

Гуцько В. Мастацкі вобраз здрадніцтва ў творах Уладзіміра Карат-
кевіча 224

Супранкова Т. Фаўсцыяна ў творчасці У. Караткевіча..... 228

Сединина-Барковская Ю. Античные мифологические реминисценции
и экологическая проблематика современной фантастической литературы
(на материале произведений Т. Пратчетта, А. Сапковского и О. Гро-
мыко) 233

Покало А. Модель героя в монодрамах Н. Коляды («Родимое пятно»,
«Американка») и Д. Балыко («Pine bar»)..... 238

СЕКЦЫЯ 8

Традыцыі і наватарства ў сучасным літаратурным працэсе

- Лявонава Е.* Мастацкія пошукі В. Някрасава і В. Быкава ў святле творчасці Э. М. Рэмарка..... 243
- Воінава-Страха М.* Дыялагічная сувязь жанравых традыцый і наватарства ў сучаснай беларускай нацеле (на прыкладзе творчасці У. Сцяпана)..... 248
- Логунувская Е.* Вампірычная парадигма в современной культуре: обусловленность популярности произведений вампирской тематики спецификой человеческой психики 252
- Бабенко М.* Образ любові в сучасній україньскій філосафській лірыці: спецыфіка модыфікацый..... 255
- Алейнік Л.* Сучасная літаратура для дзяцей і юнацтва як сродак сацыялізацыі (на прыкладзе твораў Валерыя Гапеева) 259
- Караткевіч В.* Спецыфіка вобразнай сістэмы драматургічных твораў Пятра Васючэнькі для дзяцей (на матэрыяле зборніка «Маленькі збраяносец») 264
- Марозава С.* Сакралізацыя выявы як асаблівасць экфрасіса ў апавесці Віктара Карамазава «Брама»..... 269
- Погорэлова О.* Особливості «Чужого слова» в поезіі О. Ірванця 269
- Масарэнка Ю.* Сучасны беларускамоўны тэкст як аснова літаратурна-мастацкага твора 278
- Біруля К.* Мастацкія асаблівасці жанру дэтэктыва ў творах Людмілы Рублеўскай 283
- Гончарова-Грабовская С.* Інтерпретацыя «чужого сюжета» в пьесах А. Курейчыка и Н. Рудковскаго..... 288
- Карнава Л.* Кузьма Чорны і Іван Пташнікаў: канцэпцыя часу 293
- Мятліцкая Г.* Архетып святла ў лірыцы Яўгеніі Янішчыц 297
- Козіч В.* Псіхалагічныя аспекты быцця чалавека (па старонках твораў Андрэя Федарэнькі)..... 302
- Трунін С.* Постмадэрнізм у сучаснай беларускай літаратуры: раман А. Бахарэвіча «Сарока на шыбеніцы» 306
- Урысь Т.* Тенденціі развітку сучасной україньскай літаратуры періоду 90-х рокаў ХХ — пачатку ХХІ століття..... 310
- Зайцева К.* Сучасна білоруська проза для підлітків: конструювання наратывной моделі 313
- Летшыева Е.* «Некритическая» экзистенциальная ситуация в пьесах конца ХХ — начала ХХІ века (русско-белорусские литературные взаимосвязи) 318
- Полукошко О.* Национальная история в прозе белорусских русскоязычных писателей второй половины ХХ века 323

Чернишова М. Ціннісны аспект прозы М. Матіос (на матэрыялі твораў «Життя коротке, щоб казати “Ні”», «Щоденник страченой» та «Майже ніколі не навпаки») 327

Секцыя 9

Мастацкі тэкст у лінгвістычным і метадалагічным дыскурсах

- Зыкова Г. Машинопись и компьютерный набор как способы авторской фиксации текста: какие текстологические проблемы они могут породить? (из опыта посмертных изданий стихов Вс. Н. Некрасова)..... 332
- Бадзевіч З. Дзеяслоў у мове паэтычных твораў Цёткі 334
- Ніжнік Г., Якуба С. Назоўнікавыя і прыметнікавыя фразеалагізмы з негатыўнай характарыстыкай чалавека ў беларускай і польскай мовах: анімалістычны код..... 337
- Кныш Л. Невербальныя сродкі ў мастацкім дыялогу: тэмбр і тэмп маўлення ў складзе аўтарскай рэмаркі 342
- Маюк Е. Лексико-семантические характеристики имплицитной объективации полной мощности множества в белорусских и английских паремиях 346
- Квачек А. Способы выражения авторской позиции в романе Ж.-М. Г. Леклезю «Пустыня»..... 349
- Любецкая К. Аб зменах у беларускай тэрміналогіі..... 352
- Дорогокупец О. Белорусская историческая проза XX–XXI веков (на занятиях по белорусоведению для иностранных стажеров)..... 355
- Светашиёва Т. Новые возможности игры в интернет-пространстве в русской поэзии конца XX века 359
- Антипова А. Изучение русской литературы и предметный учебник в современном информационно-образовательном пространстве..... 364
- Лявонава П. Асаблівасці вывучэння роднай літаратуры студэнтамі-культуролагамі 369
- Белакурская Ж., Белакурскі В. Роля мастацкага тэксту ў фарміраванні нацыянальна арыентаванай асобы 371
- Саматыя І., Саматыя Р. Арганізацыя праектнай дзейнасці на ўроках мовы і літаратуры..... 374
- Макарэвіч А. Вывучэнне твораў беларускай дзіцячай літаратуры: урокі дадатковага чытання і творчыя работы ў VII класе (чацвёрты блок урокаў)..... 380
- Дылеўская В. Асаблівасці вывучэння творчасці Тараса Шаўчэнкі ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі 385

<i>Пухальская М.</i> Хрысціянскія ценнасці ў змесціх хрэстаматый па гісторыі словеснасці ў гімназіях і рэальных училищах Беларусі пачатка ХХ стагоддзя (1900–1917 гады).....	387
<i>Шарапава А.</i> Вывучэнне творчасці Алеся Якімовіча ў кантэксце вучэбнай дысцыпліны «Сусветная і айчынная дзіцячая літаратура»: тэарэтычна-жанравы аспект	389
<i>Шматкова І.</i> Моўна-стылёвыя асаблівасці ўвасаблення вобразаў маці і дзіцяці ў лірыцы беларускіх паэтаў другога палова ХХ стагоддзя.....	393
<i>Хальпукова Е.</i> «Літаратура на экране» ў іностраннай аўдыторыі (із вопыта преподавання)	398
<i>Барковіч А.</i> Корпус тэкстаў у філалагічным дыскурсе	401

Навуковае выданне

**СЛАВЯНСКІЯ ЛІТАРАТУРЫ
Ў КАНТЭКСЦЕ СУСВЕТНАЙ:
да 900-годдзя Кірыла Тураўскага
і 200-годдзя Тараса Шаўчэнкі**

Матэрыялы XI Міжнароднай навуковай канферэнцыі

Мінск, 24–26 кастрычніка 2013 г.

У дзвюх частках

Частка 2

У аўтарскай рэдакцыі

Адказны за выпуск *Т. П. Казакова*

Камп'ютарная вёрстка *Г. К. Карпава, Т. С. Кохан*

Дызайн вокладкі *В. П. Крычко*

Падпісана да друку 30.12.2013. Фармат 60×84/16.

Папера афсетная. Рызаграфія.

Ум. друк. арк. 23,72. Ул.-выд. арк. 35,19. Тыраж 98 экз. Заказ 109.

Выдавец і паліграфічнае выкананне

дзяржаўная ўстанова адукацыі

«Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы».

ЛВ № 02330/0548535 ад 16.06.2009.

Вул. Маскоўская, 15, 220007, г. Мінск.